

Od POZORNICE do POZORNICE

NIKOLA ALBANEŽE

Muzej grada Zagreba, izložba *Dobro mi došel prijatelj* - Viki Glovacki, lipanj - kolovoz, 2006.

I u nas sve više zaživljuje uvjerenje, a s njime i praksa, kako je muzejska izložba nadasve specifično sredstvo ne samo prenošenja informacija, već i ostvarivanja komunikacije; dakle, cilj muzejske prezentacije nije samo pružiti podatke o nečemu ili nekome, već te podatke i na odgovarajući način - što podrazumijeva istraživački točnu, ali i atraktivno zanimljivu realizaciju - priopćiti.¹ A upravo su to s uspjehom ostvarili autori u Muzeju grada Zagreba postavljene izložbe *Dobro mi došel prijatelj*, koji su, uz brojne stručne i ine suradnike, predstavili život Vikija Glovackog, zvijezde zagrebačke estradne scene od ranih pedesetih do sredine sedamdesetih godina 20. stoljeća - "kultne zagrebačke ikone i simbola urbaniteta svima otvorenog grada Zagreba" (Tomislav Šola, iz recenzije) - te posredno, kroz njega, i ozračje određenih razdoblja u povijesti grada.

Vikijev životopis doista je buran i zanimljiv, a njegovi uspjesi u poslu kojim se bavio veoma dojmivi, pa ipak, na ovom mjestu umjesto prepričavanja sadržaja pozabavimo se isključivo muzeološkom stranom koja je važna kao metodološka podloga na kojoj se ispisuje aktualna tema.

Razdijelivši u čitavoj visini prostor potkrovlja teškim, tamnim draperijama (crnim i sivim, koje su ujedno poslužile kao izolacija zvuka što je na toj izložbi - koja na više mjesta koristi audio zapise - od iznimne važnosti) u niz kazališnih inscenacija, postavljajući izložbe neutralizirali su njegovu ispresijecanost drvenim stupovima i gredama, a u znatnoj mjeri poništili (nemoguće je bilo u potpunosti) i krovne kosine, čime je dobiven sasvim osobit osnovni prostorni okvir za narativni razvoj kojim se prikazuje život Vikija i njegovo djelovanje. Dakako, stupanj naracijskoga ustrojstva - što ga možemo zapaziti u rasporedu predmeta koji su, kao materijalni objekti, povezani s događajima, kao i u cjelovitom oblikovanju - različit je na raznim izložbama i o njemu ovisi, budući da organizira posjetiteljev doživljaj, i ukupno izložbeno iskustvo. U našem slučaju susrećemo se sa svim ograničenjima malih scena što dodatno stvara ozračje ljudske topline i

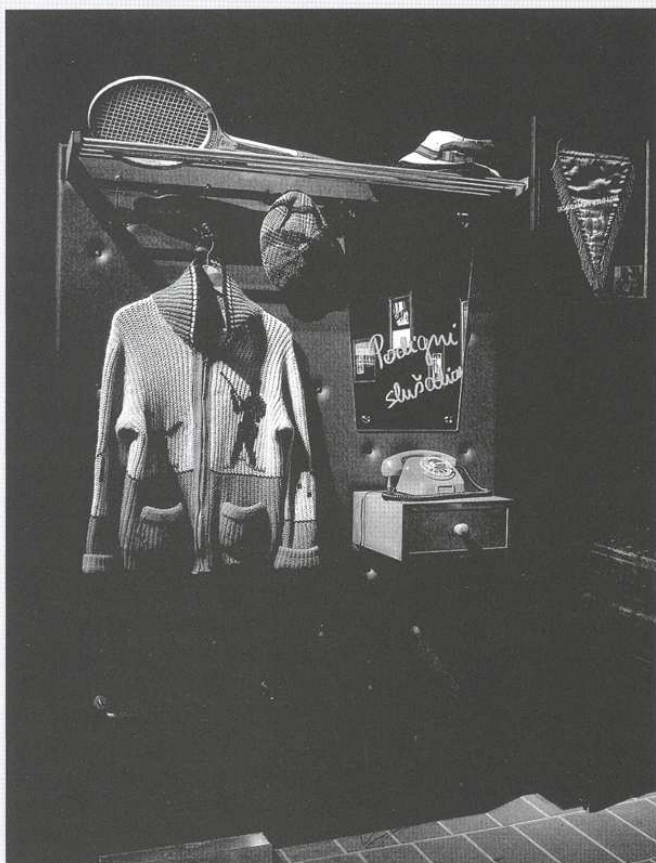
1. Međutim, koliko treba ustrajati u takvom specifičnom i vrijednosnom određenju uloge muzeja koje još nije zaživjelo jer nije općeprihvaćeno kao profesionalni standard, vidljivo je iz usporedbe ove izložbe s istodobno otvorenim Muzejem Dražena Petrovića. U oba slučaja riječ je o biografijama osoba koje su svojim djelovanjem postale javne, poznate, odnosno popularne ličnosti. No, dok su se u slučaju Vikija Glovackog autori izložbe potrudili pružiti muzeološku interpretaciju, ona je u Muzeju Dražena Petrovića potpuno izostala; sve je svedeno na fetišizam izložaka među kojima je uspostavljena tek nemušta kontekstualizacija i zapravo nikakva naracija.

Virtualni jukebox

prisnosti kao u izvedbama varijetetskih predstava (analogija s kazalištem je doista višestruka) koje prati opuštenost i nužna doza improvizacije; estetska, perfekcionistička strana ekspografskoga jezika je zanemarena, a njeno mjesto zauzima neagresivna, zapravo nenametljiva igra prisjećanja (glavna uloga pripada fotografiji) i asocijacija (kandelabar pored klupe, fijaker, maksimirsko jezero kao ilustracije stihova iz popularnih šlagera) te tiho otkrivanje evokativnosti u uspostavljenom međudodnosu eksponata.

Kroz sukcesivne faze, ali u preraspoređenom kronološkom redosljedu, pratimo ne samo javnu već i privatnu Vikijevu povijest (primjerice,

“Moj pullover u muzeju ipak svršil bu”

atmosfera doma naglašena je kućnim rasporedom predmeta: od garderobne vješalice i trivijalija do uokvirenih fotografija i portretne slike na zidovima), pa i manje važne uzgredne okolnosti koje u službenoj biografiji ne bi bile zabilježene (tu je zanimljiva uloga maturalne radnje Vikijeve unuka). Izložba funkcionira kao cjelina narativnih elemenata koje posjetitelj - slijedeći brojeve koji upućuju kako proći kroz prostor u kronološkom slijedu - može ponoviti u okruženju čija se rukovodeća načela razotkrivaju u sugeriranom itineraru. Tako restoran - još jedna simbolička rekonstrukcija razdoblja - služi kao pauza koja istodobno razdvaja dijelove izložbe (neposredno nakon kulminacije koju predstavlja scena Zagrebački festival 1963.) te unosi element diskontinuiteta u ionako razlomljenu i rasporedom rastrzanu naraciju koja je opravdano naglašena (karusel kazališnih scena kao metafora života bacanog vrtlogom povijesnih zbivanja) umjesto uobičajenoga glatkog i kontinuiranoga evolucijskog pripovijedanja. Poput montaže odabranih predodžaba ili poglavlja iz biografskoga romana, svaka cjelina usmjerava posjetitelja na slijed: nulta scena je najava, uvertira u radnju, dok se kroz sljedećih jedanaest scena fabula uzročno-posljedično razvija. Međutim, doživljaj izložbe nije samo stvar predstavljanja, odnosno prikazivanja; za posjetitelja je obilazak do kraja izložbenoga prostora (što, kako smo već rekli, nije jednako kraju izložbe), gdje ga nakon muzejskoga

naracijskog vrhunca dočekuje opuštanje (doslovno zbog restoranskih stolaca), a nakon toga fizički dolazak i do pripovjednoga kraja - što bi trebalo podrazumijevati shvaćanje, usvajanje cjeline - podjednako važno kao i samo razgledanje pojedinih eksponata.

Hodom do pozornica kroz koje se izložba niže i razvija - a preko eksponata izloženih u tako izdvojenim pozornicama oko neometano vrluda - relativizirana je ona obveza da se linearnom putanjom opskrbi posjetitelja koji razgleda kronološki razvoj događaja. Nasuprot tome, praćenjem cik-cak staze, vrludave ali postojano prisutne, posjetitelj ponavlja kronologiju naslovnog lika te na taj način odnos između vremenskoga slijeda i najvažnijih mjesta njegova života dobiva prostornu realizaciju u dispoziciji različitih tipova artefakata unutar pojedinih sekvenci.

Muzeološka struktura izložbe s teorijskog je gledišta njen najvažniji doprinos, ali to nipošto ne znači kako istraživačka podloga kao polazište, temelj na kojemu se sve gradi, te već - za Muzej grada Zagreba - standardno visoka razina multimedijalne produkcije s duhovito osmišljenom "Vikipedijom" nisu vrijedni pozornosti. Upravo suprotno, i ti segmenti doprinose uvodnoj ocjeni o izložbi *Dobro mi došel prijatel*.